



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní JUDr. Alenou Hockou ve věci

**žalobce:** J. S., narozený dne X, bytem X,  
zastoupený: Mgr. Bc. Vladimír Volný, advokát se sídlem Paroubkova  
228, 344 01 Domažlice,

proti

**žalovanému:** Ministerstvo práce a sociálních věcí, se sídlem Na Poříčním právu  
1/376, 128 01 Praha 2 (dále jen MPSV),

v řízení o nedatované žalobě doručené zdejšímu soudu dne 4.11.2020 proti rozhodnutí  
žalovaného ze dne 21.9.2020 č.j. MPSV-2020/189246-914 o snížení dávky příspěvek na  
živobytí a o nákladech řízení o kasační stížnosti,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce advokátovi Mgr. Bc. Vladimíru Volnému se přiznává odměna ve výši 7.865,-Kč, která již byla vyplacena dne 30.9.2021 na účet č. 2901448215/2010, VS 304518, z účtu Krajského soudu v Plzni a dále částka 1.573,-Kč, která mu bude vyplacena na uvedený účet z účtu Krajského soudu v Plzni ve lhůtě do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Dne 4.11.2020 byla zdejšímu soudu prostřednictvím datové schránky doručena nedatovaná žaloba žalobce, jejíž přílohou kromě napadeného rozhodnutí žalovaného ze dne 21.9.2020 bylo mimo jiné i usnesení zdejšího soudu ze dne 20.10.2020 č.j. Na 16/2020-22, kterým byl žalobci pro toto řízení ustanoven zástupcem výše uvedený advokát Mgr. Bc. Vladimír Volný.
2. **Včasnou žalobou** vyjádřil žalobce nesouhlas s napadeným rozhodnutím žalovaného ze dne 21.9.2020 č.j. MPSV-2020/189246-914. Zejména poukázal mimo jiné na nesprávný závěr správních orgánů o vzniku zákonných podmínek pro snížení příspěvku na živobytí a neúplné zjištění skutkového stavu věci. Má totiž za to, že závěr žalovaného v tom směru, že v jeho případě byly dány zákonné důvody pro snížení příspěvku na živobytí, není správný a nemůže obstát. Správní orgán učinil z nedostatečně zjištěného skutkového stavu nesprávné skutkové a právní závěry, když správní orgán I. stupně (tj. Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Plzni, dále jen **ÚP** či **úřad práce**) a žalovaný vymezil rozhodné období, kdy uzavřel, že žalobce pobíral déle než 6 měsíců příspěvek na živobytí ve výši 3.410 Kč a pro jeho neaktivitu rozhodnutím ÚP snížil příspěvek na živobytí na částku 2.200 Kč měsíčně. Správní orgán I. stupně (ÚP) a i žalovaný dospěli k závěru, že rozhodným obdobím je období únor 2017 až září 2017, když v tomto období se žalobci „nasčítala“ doba 6 měsíců, po kterou se prokazatelně neúčastnil projektů organizovaných ÚP. Závěrem bylo navrženo zrušení rozhodnutí ze dne 21.9.2020 a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení a současně byla požadována odměna za zastupování žalobce advokátem bez specifikace.
3. **Napadeným rozhodnutím ze dne 21.9.2020 č.j. MPSV-2020/189246-914**, jehož kopie byla k žalobě připojena, bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí ÚP ze dne 12.8.2020 č.j. 16052/2020/KLT o snížení dávky příspěvek na živobytí z 3.410,- Kč na 2.200,- Kč měsíčně ode dne 1.2.2019. V odůvodnění rozhodnutí ze dne 21.9.2020 žalovaný mimo jiné uvedl, že žalobce je osobou invalidní (v prvním stupni invalidity) a soustavnou výdělečnou činnost je schopen vykonávat pouze s podstatně menšími nároky na tělesné schopnosti, kvalifikaci a v podstatně menším rozsahu a intenzitě případné rekvalifikace na jiný druh výdělečné činnosti, protože není schopen využít vzdělání, zkušenosti a znalosti z přechozí výdělečné činnosti; nemá však nárok na výplatu invalidního důchodu. Dále konstatoval žalovaný, že žalobce v rozhodném období, tj. leden 2019, nesplňoval žádnou ze zákonem stanovených podmínek, pro niž by na něj nedopadalo snížení částky živobytí na existenční minimum. Přestože je osobou invalidní, má zachovanou schopnost vykonávat soustavné zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost. Potvrzení o dočasné pracovní neschopnosti s trváním ode dne 4.3.2019 bylo skutečností rozhodnou až pro nárok na příspěvek v měsíci dubnu 2019, nikoli pro posuzovaný případ. Také bylo uvedeno, že při stanovení výše částky živobytí je výchozí minimální hranicí částka existenčního minima ke dni 1.2.2019 stanovená ve výši 2.200 Kč podle zákona č. 110/2006 Sb., ve znění účinném do 31.3.2020, (dále jen **zákon č. 110/2006 Sb.**). V reakci na odvolací námitku žalovaný uvedl, že účast na projektech ÚP není jedinou možností, jak prokázat aktivitu, neboť primárně je předpokládána vlastní aktivita příjemce dávky a účast v projektech ÚP má především směřovat k nalezení vhodného zaměstnání a získání nezávislosti na dávkovém systému. Žalovaný rovněž upozornil, že správní spis obsahuje poučení o možnosti seznámit se s podklady pro rozhodnutí. Závěrem žalovaný konstatoval, že napadené rozhodnutí ÚP vycházelo ze zjištěného stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, přičemž správnost napadeného rozhodnutí přezkoumal v rozsahu námitek uvedených v odvolání a dospěl k závěru, že rozhodnutí nebylo vydáno v rozporu s právními předpisy, proto odvolání zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil.

4. Následně **zdejší soud rozsudkem ze dne 8.9.2021 č.j. 16 Ad 90/2020-63** podruhé zrušil rozhodnutí správních orgánů obou stupňů a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (předtím rozsudkem ze dne 30.4.2020 č.j. 16 Ad 51/2019-43). Soud konstatoval nepřezkoumatelnost žalobou napadeného rozhodnutí (stejně jako prvostupňového rozhodnutí ÚP) opět pro nedostatek důvodů s tím, že správním orgánům vytkl, že se nedostatečně zabývaly časovým prvkem konstrukce snížení částky živobytí na úroveň existenčního minima, ani činnostmi žalobce. Dle krajského soudu se ve správním spisu nenalézají žádné podklady odůvodňující závěr, že se žalobce neúčastnil projektů ÚP, že nebyl výdělečně činný, nebyl invalidní ve druhém stupni, ani nevykonával veřejnou službu. Zdejší soud postrádal ve správním spisu doklady o tom, že žalobci byla ÚP nabídnuta veřejná služba nebo účast na projektu jím organizovaném a žalobce tyto nabídky odmítl, tudíž se žalovaný dostatečně nevypořádal s odvolací námitkou, že ÚP nevedl dokazování ohledně toho, zda úřady pro žalobce vhodný projekt nebo aktivitu úřady vůbec měly k dispozici. K časovému prvku krajský soud uvedl, že nebylo postaveno najisto ani rozhodné období vztahující se k danému případu, potřebné údaje nejsou zjištělné ani z jednoho z vydaných správních rozhodnutí. Soud poukázal také na to, že žalobce dosáhl věku 60 let, je osobou s invaliditou prvního stupně, v evidenci uchazečů o zaměstnání je veden od roku 2007, nikdy bezdůvodně neodmítl zaměstnání ani aktivitu nabízenou úřadem práce, přičemž ze správních rozhodnutí nevyplyvá, že by správní orgány tyto skutečnosti vůbec hodnotily. Rovněž měl zdejší soud za to, že každá projevená aktivita příjemce dávky přeruší započítávání a vede k započetí běhu nového období 6 měsíců. V případě žalobce přitom byla zjištěna aktivita v šesti měsících předcházejících rozhodnému měsíci lednu 2019 a jako nepřipustné pak soud označil zohlednění týchž 6 měsíců neaktivity žalobce jak pro snížení dávky od 1.10.2017, tak v nyní projednávané věci, tj. pro účely snížení dávky od 1.2.2019. Správní orgány pak dle krajského soudu nevyužily správní uvážení a škálu možností, které jsou nepochybně větší než možnosti žalobce.
5. Proti rozsudku zdejšího soudu ze dne 8.9.2021 podal žalovaný kasační stížnost ze dne 17.9.2021 a následně **Nejvyšší správní soud (dále jen NSS) rozsudkem ze dne 13.7.2022 č.j. 6 Ads 298/2021-38** zrušil rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 8.9.2021 č.j. 16 Ad 90/2020-63 a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení, když kasační stížnost shledal důvodnou. Zdejšímu soudu bylo také uloženo, že v dalším řízení rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti. V odůvodnění uvedeného rozsudku NSS mimo jiné uvedl, že vydaná správní rozhodnutí nejsou nepřezkoumatelná z důvodu, že se správní orgány nezabývaly otázkou, zda žalobci byla nabídnuta veřejná služba nebo účast na projektu úřadu práce a jakým způsobem žalobce na tyto nabídky reagoval (zda je odmítl či nikoli). K tomu NSS poznamenal, že žalobce v průběhu správního řízení ani posléze v podané žalobě vůbec netvrdil, že by v rozhodném období některou ze zmíněných činností vykonával. Tato otázka tedy nebyla v řízení předmětem sporu, žalobce pouze namítal, že mu možnost vykonávat tyto činnosti správní orgány nezprostředkovaly a nenabízely. K problematice zjišťování skutkového stavu v řízení o snížení dávky pomoci v hmotné nouzi bylo uvedeno, že lze odkázat na rozsudek ze dne 19.4.2016, č.j. 6 Ads 219/2015-30, ve kterém NSS vysvětlil, že přestože je řízení o odnětí dávky (zde snížení dávky) zahajováno z moci úřední a v takovém řízení se zpravidla vyžaduje důkazní aktivita správního orgánu, který musí zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch účastníka, aby byl zjištěn skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti (§ 50 odst. 3 a § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád), je toto obecné pravidlo v řízeních dle zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, do značné míry omezeno, a to § 49.

V citovaném rozsudku č.j. 6 Ads 219/2015-30 NSS konkrétně vyslovil: „*Důkazní aktivita (břemeno) ohledně osvědčení nároku na dávku se přenáší na žadatele o dávku, resp. i na osoby, jimž dávka byla dříve přiznána (příjemce).*“

Dle NSS nebylo však povinností ÚP vyhledávat (nad rámec skutečností jemu známých) důkazy prokazující skutečnost, že žalobce v rozhodném období nepracoval, nevykonával veřejnou službu nebo že nedošlo ke změně ve stupni jeho invalidity. Tyto skutečnosti byl v souladu s § 49 odst. 1 a 2 povinen správnímu orgánu osvědčit žalobce. Absence těchto zjištění ve správním spisu proto nemohla být důvodem nepřezkoumatelnosti vydaných rozhodnutí pro nedostatek důvodů, kterou správním orgánům vytýkal krajský soud.

Dále bylo uvedeno, že v odůvodnění rozhodnutí ÚP ze dne 12.8.2020 je zřejmé, že ÚP poté, co krajský soud zrušil jeho prvně vydané (stručně odůvodněné) rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost, vypracoval obsáhlé odůvodnění v pořadí druhého rozhodnutí ve věci. Z tohoto odůvodnění je dle NSS bez pochybností seznatelné, jaké rozhodné období úřad práce posuzoval (leden 2019) a z jakých důvodů tak činil. Zároveň odůvodnění přesvědčivě vysvětluje, proč se správní orgán zabýval rovněž uplynutím doby 6 měsíců počítané od nabytí účinnosti zákona č. 367/2016 Sb., tedy ode dne 1.2.2017 (žalobce byl od měsíce února 2017 nepřetržitě příjemcem dávky příspěvku na živobytí a celkové doby 6 měsíců, kdy nespadal pod zákonem stanovené výjimky, dosáhl již v měsíci září 2017).

Také bylo uvedeno, že závěr krajského soudu o nepřezkoumatelnosti správních rozhodnutí z hlediska určení rozhodného období vycházel z právního posouzení krajského soudu ohledně rozhodující podmínky pro aplikaci § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi, a sice podmínky pobírání příspěvku na živobytí déle než 6 měsíců. Krajský soud ve shodě s žalobcem vykládá tuto podmínku tak, že v okamžiku, kdy v kterémkoli z následujících měsíců bude možno příjemce dávky podřadit pod kategorii, na kterou se citované ustanovení nevztahuje (např. vykoná veřejnou službu v požadovaném rozsahu, účastní se projektu úřadu práce, apod.), počíná běžet nová doba šesti měsíců, v níž má příjemce dávky nárok na částku živobytí nesníženou na výši existenčního minima. S tímto výkladem krajského soudu se však NSS neztotožnil a naopak považuje za správný výklad žalovaného přdestřený v kasační stížnosti a obsažený ve vydaných správních rozhodnutích.

Dle NSS z § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi lze dovodit pouze závěr, že v případě příjemce dávky, který pobírá příspěvek na živobytí déle než 6 měsíců, činí částku živobytí (od níž se odvíjí celková výše dávky) pouze částka existenčního minima, přičemž tuto částku nelze navýšit ani dle následujících ustanovení zákona. Toto zákonné pravidlo vstoupilo v účinnost dne 1.2.2017, a proto příjemci dávek, kteří k tomuto dni pobírali příspěvek na živobytí a pobírali jej nepřetržitě i nadále, měli do budoucna nárok na dávku v nesnížené výši garantovanu již jen po dobu šesti měsíců. Neaplikování uvedeného ustanovení mohla způsobit pouze skutečnost, že příjemce dávky v některém z měsíců spadal do některé z kategorií osob popsaných v uvedeném § 24 odst. 1 písm. f). Po naplnění podmínky, že příjemce pobíral příspěvek na živobytí déle než 6 měsíců, pak jsou správní orgány povinny ex officio snížit částku živobytí (a často shodně i výši dávky) na částku existenčního minima.

Skutečnost, že příjemce dávky bude možno v určitý měsíc podřadit pod některou z kategorií osob, na které se citované ustanovení nevztahuje, však ovlivňuje vždy pouze výši dávky v měsíci následujícím, neboť ustanovení o poklesu se na příjemce nevztahuje právě a jen v rozhodném období příslušného měsíce. Pokles částky živobytí na částku existenčního minima je totiž vzhledem ke znění věty první § 24 odst. 1 písm. f) trvalý. Tento prima facie jazykový výklad opět odpovídá smyslu a účelu novelizované právní úpravy, jímž je

motivace osob dlouhodobě odkázaných na dávkový systém k samostatné aktivitě, kdy stát neaktivním osobám do budoucna garantuje již pouze dávku ve výši existenčního minima. Pokud tedy po dosažení 6 měsíců bude příjemce dávky nadále odkázán na dávkový systém, bude jeho částka živobytí činit pouze výši existenčního minima, přičemž pouze v následujících měsících poté, kdy bude aktivní, či bude splňovat jinou z výjimek, na základě které nebude ustanovení o poklesu na existenční minimum aplikováno, bude dávka dočasně zvýšena. Na rozdíl od krajského soudu se tedy NSS domnívá, že v rozporu se smyslem a účelem právní úpravy by byl výklad (nemající oporu ani v textu zákona), že příjemci dávky bude postačovat pouze jeden měsíc, kdy bude např. vykonávat veřejnou službu v požadovaném minimálním rozsahu, a částka živobytí se mu zvýší na celých následujících šest měsíců. Takto by příjemce dávky mohl být aktivní vždy jen jeden měsíc v každém pololetí, přičemž dávku by v nesnížené výši pobíral permanentně. Stejně tak by mohl být pouze v jediném měsíci uznán lékařem dočasně práce neschopným pro nemoc, či se zúčastnit projektu úřadu práce, čímž by bylo zajištěno nesnížení částky živobytí na celé další pololetí. Takový výklad považuje NSS za neudržitelný.

Závěrem NSS uvedl, že v dalším řízení tak bude krajský soud vycházet z toho, že u žalobce (jako příjemce pobírajícího příspěvek na živobytí déle než šest měsíců) činí částka živobytí pouze částku existenčního minima, ledaže by naplnil některou z podmínek vylučujících aplikaci § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Naplnění některé z těchto podmínek v konkrétním měsíci pak bude rozhodující výhradně pro stanovení výše částky živobytí v měsíci následujícím (§ 10 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi). Správní orgány jsou povinny vycházet ze skutečností známých jim z vlastních úředních evidencí (§ 6 odst. 2 správního řádu), ostatní skutečnosti musí správnímu orgánu osvědčit žalobce jako příjemce dávky (§ 49 odst. 1 a 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi).

Rovněž NSS zmínil, že si je vědom citlivosti posuzované otázky, a rozumí proto i úvahám krajského soudu, který se pokusil ze zákonné právní úpravy dovodit výsledek pro žalobce (jako osobu v prvním stupni invalidity) co nejpříznivější. NSS má však za to, že závěry učiněné krajským soudem v souzené věci nemají oporu v platné právní úpravě a jsou v rozporu s účelem a smyslem zákona o pomoci v hmotné nouzi ve znění zákona č. 367/2016 Sb.

6. Zdejší soud vázán ve smyslu § 110 odst. 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen **s.ř.s.**), právním názorem vyjádřeným ve výše citovaném rozsudku NSS ze dne 13.7.2022 č.j. 6 Ads 298/2021-38, na jehož odůvodnění pro stručnost odkazuje, jelikož je znám všem účastníkům tohoto řízení, proto nyní rozhodl v projednávané věci tak, jak je uvedeno ve **výroku I. rozsudku**. Soud proto postupoval v souladu s § 78 odst. 7 s.ř.s., dle něhož soud zamítne žalobu, není-li důvodná, a zamítl žalobu, neboť žádná z žalobních námitek nebyla shledána důvodnou s ohledem na předmětný rozsudek NSS v této věci.
7. Nad rámec soud podotýká, že překvapuje roztržičnost v činnosti ÚP, když o podmínce splnění zákonných požadavků rozhodují jednotlivé části, které ale mezi sebou nekomunikují, ačkoliv mají stejnou počítačovou síť. Hrozně úzká specializace je k neprospěchu osob žádajících o dávku, když chybí a vlastně nefunguje spolupráce ohledně předávání potřebných informací mezi např. úsekem evidence osob – žadatelů o zaměstnání a dávek – příspěvek na živobytí, což spolu úzce souvisí. Stejně tak je s podivem, byť se jedná o osobu, která je uznána invalidní pro invaliditu prvního stupně bez nároku na výplatu invalidního důchodu, že od 19.11.2007, kdy je žalobce v evidenci uchazečů o zaměstnání, za tu celou dobu mu nebylo ani prostřednictvím ÚP zajištěno odpovídající zaměstnání, přičemž ÚP byl právě pro takovou činnost zřízen. Tato skutečnost však

neznamená pro žalobce, že nemusí vyvíjet aktivitu ohledně hledání vhodného zaměstnání; případně má možnost požádat o změnu stupně invalidity, pokud došlo ke zhoršení jeho zdravotního stavu ve vztahu k pracovní schopnosti.

8. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto dle § 60 odst. 1 věty první s.ř.s, podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Podle § 60 odst. 2 s.ř.s. ustanovení odstavce 1 neplatí, mělo-li by být právo přiznáno správnímu orgánu ve věcech důchodového pojištění, nemocenského pojištění, pomoci v hmotné nouzi a sociální péče. S ohledem na uvedené soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (**výrok II. rozsudku**).
9. Žalobci byl pro řízení o žalobě v této věci opětovně ustanoven zástupcem advokát Mgr. Bc. Vladimír Volný (*usnesení zdejšího soudu č.j. Na 16/2020-22 ze dne 20.10.2020*); v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 9 s.ř.s). Ustanovenému zástupci byla proto přiznána odměna za zastupování v řízení skončeném rozsudkem zdejšího soudu ze dne 8.9.2021 č.j. 16 Ad 90/2020-63, jak je zřejmé z odůvodnění uvedeného rozsudku, a to za pět úkonů právní služby á 1.000,-Kč s pěti paušálními částkami á 300,-Kč dle § 9 odst. 2, § 7 bodu 3, § 11 odst. 1 písm. b), c) a d), § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen **advokátní tarif**), rovněž mu náležela částka 1.365,-Kč, tj. 21% DPH z částky 6.500,-Kč, jelikož je plátcem DPH. Přiznaná částka 7.865,-Kč již byla vyplacena jmenovanému advokátovi z účtu zdejšího soudu na jeho účet dne 30.9.2021, jak je zřejmé z výpisu účtu soudu. Jelikož však zástupce žalobce v řízení o kasační stížnosti učinil další úkon spočívající ve vyjádření žalobce ze dne 5.10.2021 ke kasační stížnosti (doručeno NSS téhož dne), náleží mu za tento úkon celkem částka 1.573,-Kč ve smyslu výše uvedeného advokátního tarifu, tj. 1.000,-Kč + 300,-Kč a dále částka 273,-Kč (21% DPH z částky 1.300,-Kč), která mu bude vyplacena na účet č. 2901448215/2010, VS: 304519, z účtu Krajského soudu v Plzni ve lhůtě do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku, když tato lhůta se považuje za přiměřenou (**výrok III. rozsudku**).

#### Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o kasační stížnosti rozhoduje. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni. Jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost. (§ 12 odst. 1, § 102, § 104a odst. 1, § 106 odst. 2 a 4 s.ř.s.). Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a v § 104 s.ř.s. je uvedena nepřipustnost kasační stížnosti.

Plzeň 29. července 2022

JUDr. Alena Hocká v.r.  
samosoudkyně

